

Et ole yksin, häirintävapaa urheilu

Sanni Laurila, Väestöliitto, Et ole yksin -palvelu

Turvallisemman tilan periaatteet

Turvallisemmassa tilassa on kannustava ja rohkaiseva ilmapiiri.

**Luottamuksellisuus
ja vastuu**

Jokainen kantaa vastuun omista sanomisistaan ja toiminnastaan. Älä tee oletuksia muista. Pyri tunnistamaan oma valta-asemasi suhteessa muihin ja toimimaan se tiedostaen.

**Kunnioita
ja anna tilaa**

Anna jokaiselle mahdollisuus osallistua ja tuoda esiin omia näkökulmiaan. Ketään ei saa kuitenkaan tarkoituksella loukata. Kunnioita jokaisen itsemääräämisoikeutta ja käsittele asioita sensitiivisesti ja kunnioittavasti.

Kuuntele ja opi

Erehtyminen ja kysyminen ovat osa oppimista ja kasvua. Kysy rohkeasti ja anna tilaa myös muiden kasvulle ja oppimiselle. Anna palautetta rakentavasti. Ota palaute vastaan ja muuta tarvittaessa toimintaasi.

Puutu

Mikäli mahdollista, puutu tilanteeseen, jossa rikotaan turvallisemman tilan periaatteita. Turvallisimmissa tiloissa on myös nimetty henkilö, jolle tilanteesta voi kertoa.

Puheenvuoron sisältö

- Mikä on Et ole yksin -palvelu? Miten sitä käytetään?
- Turvallisempi tila: ennaltaehkäisy ja puuttuminen
- Et ole yksin -materiaaleja seuratoiminnan tueksi

Mikä on Et ole yksin –palvelu?

Miten sitä käytetään?

Et ole yksin -palvelu

- **Urheilutoiminnassa häirintää, kiusaamista, epäasiallista käytöstä tai väkivaltaa kohdanneille sekä heidän läheisilleen**
- **Konsultointiapua urheilutoimijoille**
- **Anonyymi**
- **Maksuton**
- **Luottamuksellinen**
- **Chat, puhelin, kirjelaatikko, videotapaamiset**

Yhteydenottojen aiheita

- **Seksuaalinen häirintä**
- **Kiusaaminen**
- **Epäasiallinen käytös**
- **Seksuaaliväkivalta**
- **Henkinen ja fyysinen väkivalta**
- **Ristiriidat seurassa**

Miten yhteydenottajia autetaan?

- **Henkinen tuki/kannattelu/kuuntelu**
- **Neuvonta**
- **Oikean yhteyshenkilön löytäminen asian eteenpäinviemiseksi**
  - Oma seura
  - Lajiliitto
  - Suek - Ilmo
- **Palautteen välittäminen lajiliitoille**
- **Työntekijällä on velvollisuus tehdä lastensuojelu- ja/tai rikosilmoitus, mikäli hänellä herää huoli alaikäisen hyvinvoinnista**

Turvallisempi tila: ennaltaehkäisy ja puuttuminen

Ennaltaehkäisyyn avaimet seuroissa

- **Urheilijaa suojaavat rekrytointikäytännöt:**
  - rikostaustaote, suosittelijat, seuran toimintatapoihin perehdyttäminen
- **Yhteisiin sääntöihin sitoutuminen:**
  - **seuran säännöt** (mainitaanko seuran säännöissä epäasiallinen käytös/häirintä)
  - **valmentajien säännöt**/toimintaperiaatteet (perehdytyksen yhteydessä kuitattava)
  - **lasten ja nuorten pelisäännöt** (jokainen ryhmä luo yhdessä pelisäännöt)
- **Raportointitavan ja vastuuhenkilöiden nimeäminen** (kenelle voi ilmoittaa, kuka vastaa ja tekee päätökset)

- **Toimintamallien luominen puuttumiseen**
- **Henkilöstön kouluttaminen**
- **Viestintä toiminnan arvoista** (vanhemmat, urheilijat, valmentajat)
- **Seurantakyselyt**
- **Johtajuus**

<https://etoleyksin.fi/epaasiällisen-kaytoksen-ennaltaehkaisy/>

Häirinnän ja kiusaamisen ennaltaehkäisy ryhmässä

1. Muodosta aina kauden alussa nuorten/lasten kanssa yhdessä pelisäännöt ryhmälle/joukkueelle
2. Huomioi vahingollinen vuorovaikutus jo ennen, kuin se muuttuu häirinnäksi tai kiusaamiseksi
3. Anna tietoa
4. Vahvista urheilijoiden omia puuttumisen keinoja
5. Kannusta nuoria kertomaan, jos he kokevat häirintää tai kiusaamista
6. Luo häirinnän ja kiusaamisen vastaista ilmapiiriä ja toimi esimerkkinä

www.etoleyksin.fi/materiaalipankki

https://www.olympiakomitea.fi/seuratoiminta/seuran-johtaminen-ja-hallinto/hallinto-ja-kehittaminen/seuratoiminnan_palautekyselyt/

Puuttuminen

- Rikokset vs. huono käytös
- Lastensuojelun tarpeen arviointi
- Seuran kurinpidollinen prosessi vs. valmentaja puuttuu ryhmän sisällä

- Tärkeää on kuunnella omaa ja toisten huolta ja puuttua kaikkeen epäasialliseen käytökseen mahdollisimman hyvissä ajoin
- Tarvitaanko ulkopuolista sovittelijaa
- Kenenkään ei tarvitse jäädä yksin!

- www.etoleyksin.fi/materiaalipankki

Kunnioittava kohtelu vahvistaa lapsen ja nuoren itsetuntoa ja minäkuvaa

- Jos lapsi tai nuori toimii väärin, tulee tilanteeseen puuttua reilusti, kunnioittavasti ja lapsen kehitystason huomioiden
- Lapsille ja nuorille tulee antaa selkeät ohjeet, ja huonoa käyttäytymistä ilmetessä antaa mahdollisuus pyytää anteeksi ja korjata toimintaansa
- Rauhallisuus, asiallisuus, puolueettomuus, kaikkien osapuolten kuuleminen
- Kaikenlaiset fyysiset, nöyryyttävät tai pelottavat rangaistukset ovat kielletty
- Lapsia ja nuoria tulee osallistaa harjoittelun suunnitteluun ja heitä itseään koskevaan päätöksentekoon

Seksuaalisen ja sukupuoleen perustuvan häirinnän vastaisen ilmapiirin luominen

- Pyri välttämään stereotypioita ja oletuksia
- Puhu sukupuolisensitiivisesti
- Kysy lupa ennen kuin kosket, ja kerro miksi kosketat
  - Vahvistat näin jokaisen oikeutta omiin rajoihin ja kehoon
- Puutu aina, systemaattisesti ja kaikkien kohdalla loukkaavaan kielenkäyttöön sukupuoleen tai seksuaalisuuteen liittyen
- Pidättäydy seksuaalissävyytteisistä vitseistä, kommenteista ja intiimielämään liittyvistä kysymyksistä
- Luo avoin ilmapiiri, jossa voi aina kertoa jos jokin ei tunnu hyvältä
- Puhu kunnioittavasti
- Anna tietoa

Et ole yksin – materiaaleja seuratoiminnan tueksi

Selkokielen materiaalipankki

- **Mallisäännöt seuratoimijoille**
- **Ohjeet valmentajille (ja seuratoimijoille) seksuaalisen häirinnän ennaltaehkäisyyn**
- **Ohjeistus häirinnän varalta urheilijoille**

<https://www.etoleyksin.fi/selkokieliiset-materiaalit/>

Muut materiaalit

Urheiluseuroille ja muille urheilutoimijoille

- Toimintamalli epäasiallisen käytöksen tapausten käsittelyyn seuroissa/lajiliitoissa
- Turvallisen seuran tarkistuslista
- Viestintämateriaaleja
- Urheiluseuroissa tapahtuvan väkivallan ja häirinnän ennaltaehkäisy -verkkokurssi
- Epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisy -askel askeleelta malli

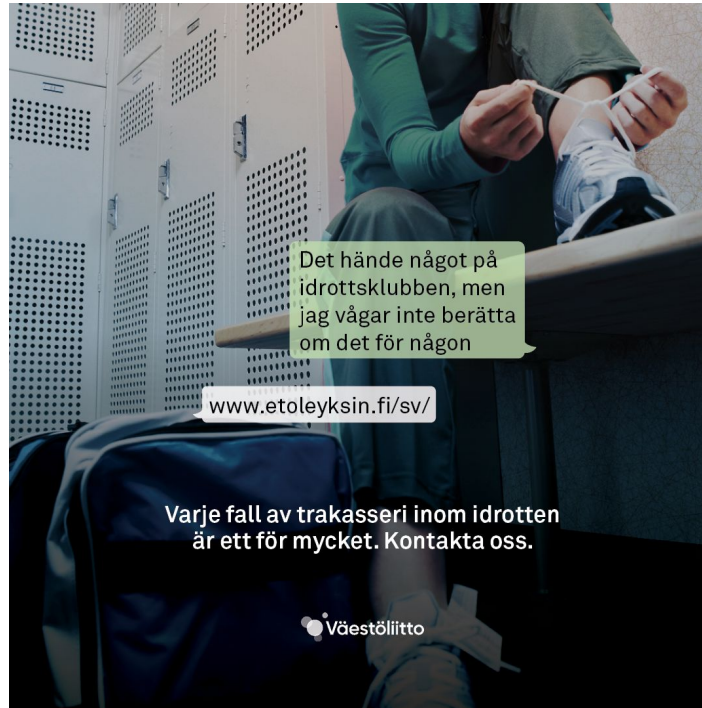
Nuorille

- Häirintä urheilussa –verkkokurssi
- Nettitestit: Mitä tiedät seksuaalisesta häirinnästä ja seksuaaliväkivallasta urheilussa?, ja Oletko omien rajojen mestari vai noviisi?

Vanhemmille

- Vanhemman roolista epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisyssä
- Mitä tehdä, jos lapseni kokee epäasiallista käytöstä urheilussa?

VIESTINTÄMATERIAALEJA

Et ole yksin –koulutukset

- Maksuttomia koulutuksia kiusaamisesta, häirinnästä, väkivallasta ja epäasiallisesta käytöksestä urheiluseuroille, lajiliitoille ja urheilutoimijoille
- Koulutuksien avulla vahvistetaan seurojen ja urheilutoimijoiden valmiuksia ennaltaehkäistä sekä puuttua häirintään ja epäasialliseen käytökseen
- Koulutuksien aikana käydään läpi valmiita toimintamalleja häirintään puuttumiseen

Yhdessä on helpompaa

- Häirintään ja väkivaltaan puuttuminen on meidän kaikkien vastuulla
- Ole sellainen, jolle uskaltaa kertoa
- Ota vakavasti
- Opettele pyytämään anteeksi, jos joku on kokenut käyttöksesi epäasialliseksi tai se on tuntunut hänestä epämukavalta
- Kaikilla on oikeus omiin rajoihin
- Uskalla keskustella aiheista ja nostaa niitä esille
- Apua ja tukea on saatavilla, ei tarvitse pärjätä yksin

Lisätietoa turvallisuudesta, vastuullisuudesta ja ihmisoikeuksista urheilussa

- Et ole yksin
- SUEK
- Ihmisoikeusliitto, Älä riko urheilua-kampanja
- Olympiakomitea
- Mieli ry, Nuori mieli urheilussa-hanke
- Suomen Ratsastajainliiton video Rikosnimikkeet nettikiusaamisessa
- A-klinikkasäätiö, Puhtaan liikunnan puolesta, dopinglinkki

Kiitos!

Palautelomake:

<https://link.webpolsurveys.com/S/86F1AB2EEDD67156>

Kouluttajan yhteystiedot:

sanni.laurila@vaestoliitto.fi

040 190 3611

Turvallisemman tilan periaatteet ja mahdollisuus ilmoittaa häirinnästä Väestöliiton toiminnassa:

<https://www.vaestoliitto.fi/vaestoliitto/turvallisemman-tilan-periaatteet/>

